

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 454/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], oboch zastúpených LMH Legal, s.r.o., Moyzesova 39, Modra, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 58/2021 z 28. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručitou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 23. júna 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiadajú, aby im ústavný súd priznal náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 608/2015 sa žalobcovia v 1. až 4. rade domáhali proti sťažovateľom určenia, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou tam bližšie špecifikovaných nehnuteľností a že do dedičstva po poručiťovi [REDACTED] (manželovi žalobkyne v 1. rade a právnom predchodcovi žalobcov 2. až 4. rade, pozn.) patria v žalobe konkretizované nehnuteľnosti. Svoju žalobu odôvodnili tým, že právna predchodkyňa (matka) sťažovateľov [REDACTED] nemohla platne a účinne

nadobudnúť sporné nehnuteľnosti dedením po svojom otcovi, pretože tento ich ku dňu svojej smrti už nevlastnil z dôvodu, že ich predal žalobkyni v 1. rade a jej zosnulému manželovi kúpnu zmluvou z 29. júna 1994.

3. Okresný súd žalobe vyhovel a rozsudkom č. k. 17 C 608/2015-230 z 30. novembra 2016 určil, že žalobkyňa v 1. rade je vlastníčkou konkrétnych nehnuteľností v rozsahu $\frac{1}{2}$ a do dedičstva po poručiťovi patria sporné nehnuteľnosti v $\frac{1}{2}$.

3.1. Na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobkyňa v 1. rade a jej zosnulý manžel ako kupujúci a právny predchodca sťažovateľov [REDAKOVANÉ] ako predávajúci uzatvorili 29. júna 1994 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom boli sporné nehnuteľnosti. Predávajúci (a po jeho smrti jeho právna nástupkyňa a súčasne matka sťažovateľov [REDAKOVANÉ]) sa v súdnom konaní domáhal určenia neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy, tvrdiac (okrem iného) nedodržanie technickej jednoty zmluvy a geometrického plánu. Okresný súd (v poradí tretím) rozsudkom č. k. V-2 12 C 100/95-315 z 30. septembra 2005 určil, že kúpna zmluva z 29. júna 1994 je neplatná a kupujúcim (žalobcom) uložil povinnosť vypratať sporné nehnuteľnosti. Po tom, čo najvyšší súd opakovane zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu, tento napokon rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Co 146/2009 z 23. marca 2010, v ktorom dospel k rovnakému záveru ako okresný súd, že kúpna zmluva je neplatná. O odmietnutí dovolania žalobcov rozhodol najvyšší súd uznesením z 24. novembra 2011 sp. zn. 4 Cdo 230/2010. Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 23. marca 2010 podali žalobcovia ústavnú sťažnosť, ktorej bolo nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 15/2014-77 z 28. apríla 2014 vyhovené. Ústavný súd vyslovil porušenie práva žalobcov na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 23. marca 2010, uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Po vrátení veci krajský súd, rešpektujúc nález ústavného súdu rozsudkom č. k. 5 Co 376/2014-530 z 24. februára 2015, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie z 30. septembra 2005 a žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu právnej predchodkyne sťažovateľov na požadovanom určení zamietol. Rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 14/2016 z 28. marca 2017 najvyšší súd zamietol dovolanie právnej predchodkyne sťažovateľov proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento zmenil rozsudok okresného súdu z 30. septembra 2005 a vo zvyšnej časti dovolanie odmietol.

3.2. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 39, § 132 ods. 1 a § 486 Občianskeho zákonníka a stotožnil sa s argumentáciou žalobcov, že právnu predchodkyňu sťažovateľov [REDAKOVANÉ] nemožno definovať ako tzv. nepravého dediča, pretože bola jedinou zákonnou dedičkou po svojom otcovi [REDAKOVANÉ]. Ani v prípade, ak by pripustil interpretáciu výkladu zákonného ustanovenia poskytnutú sťažovateľmi, títo neboli pri nadobudnutí vlastníckeho práva dobromyseľní v súvislosti s darovacou zmluvou zo 14. septembra 2010, ktorou ich matka na nich previedla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, pretože tak urobila v priebehu konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a vypratanie nehnuteľností vedeného okresným súdom pod sp. zn. V-2 12 C 100/95, v ktorom mala postavenie žalobkyne ako právnej nástupkyne po svojom otcovi (starom otcovi sťažovateľov). Súdne konanie bolo právoplatne ukončené až 27. apríla 2015. Podľa názoru okresného súdu preto bolo nemožné, aby sťažovatelia nemali počas celých 20 rokov vedomosť o existencii a okolnostiach súdneho sporu, v ktorom boli žalobcami najprv ich starý otec, a následne ich matka.

4. O odvolaní sťažovateľov rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 91/2020 z 26. augusta 2020, ktorým potvrdil prvoinštančný rozsudok vo výroku o určení, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností v rozsahu ½ a o určení, že sporné nehnuteľnosti patria v ½ do dedičstva po poručiteľovi [REDAKOVANÉ] (prvý výrok), zmenil rozsudok vo výroku o náhrade trov konania a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania.

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

6. Napadnutým rozsudkom najvyšší súd dovolanie sťažovateľov ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP a žalobcom priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6.1. Najvyšší súd konštatoval, že sťažovatelia sformulovali právnu otázku týkajúcu sa ochrany vlastníckeho práva dobromyseľného nadobúdateľa a uprednostnenie princípu ochrany dobrej viery pred princípom ochrany pôvodného vlastníka veľmi všeobecne, preto ju ustálil v nasledujúcom znení „*či v prípade, ak žalovaní (sťažovatelia) nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na základe darovacej zmluvy od osoby, ktorá ich nadobudla osvedčením o dedičstve od poručiteľa, ktorý v čase smrti nebol ich vlastníkom, pretože ich pred smrťou previedol kúpnu zmluvou na iné osoby, za situácie, kedy platnosť predmetnej kúpnej zmluvy bola predmetom sporu, o ktorom mali dovolatelia vedomosť (pretože sporovou stranou bol ich starý otec a neskôr ich matka) a bol právoplatne skončený zamietnutím žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, možno uprednostniť princíp ochrany dobrej viery pred princípom ochrany pôvodného (skutočného) vlastníka*“. Zhodnotil, že táto otázka ešte nebola v jeho súdnej praxi riešená. Poukázal na to, že v otázke prelomenia zásady *nemo plus iuris* a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to prostredníctvom uznesenia veľkého senátu z 27. apríla 2021 sp. zn. 1 V Obdo 2/2020, na ktorého závery poukázal. V danom prípade vyhodnotil ako vecne správny záver súdov nižšej inštancie, ktoré uprednostnili ochranu skutočného vlastníka (žalobcov) pred ochranou sťažovateľov, ktorí o sebe tvrdili, že sú dobromyseľní nadobúdatelia.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti rekapitulujú skutkový stav veci, obsah v konaní vydaných rozhodnutí všeobecných súdov a v podstatnom vo vzťahu k napadnutému rozsudku namietajú, že:

a) najvyšší súd sa v dôvodoch rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal s ich návrhom na odklad právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 2 CSP;

b) dovolací súd zmätočne, svojvoľne a zavádzajúco preformuloval nastolenú dovoláciu otázku, pričom evidentne prehliadol podstatu ich procesnej obrany v súdnom konaní, keďže sťažovatelia namietali, že konajúce súdy nesprávne vyhodnotili ich dobromyseľnosť pri nadobudnutí vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, pričom jasne popreli, že v čase uzavretia darovacej zmluvy s ich matkou mali vedomosť o prebiehajúcom dovolacom konaní. Je preto zrejmé, že dovolacie konanie nemohlo mať vplyv na ich dobromyseľnosť. Rovnako podľa názoru sťažovateľov dovolací súd svojvoľne zmenil aj uplatnený dôvod prípustnosti dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP na § 421 ods. 1 písm. c) CSP;

- c) najvyšší súd svojvoľne a na základe nepreukázaných okolností dospel k záveru, že matka sťažovateľov mala v čase uzavretia darovacej zmluvy vedomosť o priebehu dovolacieho konania. Napriek tomu, že najvyšší súd nie je skutkovým súdom, pozmenil skutkový stav zistený súdmi nižšej inštancie, keď uviedol, že vedomosť sťažovateľov a ich matky o prebiehajúcich súdnych konaniach bolo možné vyvodiť z urgentnosti ich konania, keďže matka nadobudla sporné nehnuteľnosti osvedčením o dedičstve z 13. septembra 2010 a hneď na druhý deň 14. septembra 2010 previedla vlastnícke právo k nim darovacou zmluvou na sťažovateľov. Tento právny názor sťažovatelia označujú za „arbitrárny“, keďže ich matka previedla vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam až po právoplatnom ukončení súdnych konaní a dedičského konania, pričom v danom čase o dovolacom konaní, resp. o ústavnej sťažnosti nevedela;
- d) najvyšší súd sa odmietol dôsledne zaoberať ich relevantnou argumentáciou a nesprávne posúdil ich dovolanie ako nedôvodné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. Jedným zo základných komponentov práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj povinnosť konajúceho súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, čo predstavuje záruku toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny a neprehľadný. Náležité odôvodnenie rozhodnutia ako prostriedok k zamedzeniu svojvoľe súdu má súčasne zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania. Účastník konania má teda právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Z judikatúry ústavného súdu pritom vyplýva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy strany konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05, IV. ÚS 410/2011).

9. Úlohou ústavného súdu je v tomto prípade posúdiť, či právne závery, na základe ktorých najvyšší súd zamietol dovolanie sťažovateľov, boli výsledkom ústavne udržateľnej aplikácie noriem procesného práva v súlade s uplatnenými článkami ústavy a dohovoru. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom jeho kontroly iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

10. Po detailnom oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd musí konštatovať, že pochybenie dosahujúce ústavnoprávnu intenzitu v posudzovanom prípade nezistil.

11. Prvá námietka sťažovateľov sa týka pochybenia najvyššieho súdu, ktorý nerozhodol o ich návrhu na odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 2 CSP. Ústavný

súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane konštatoval, že ak nie je dôvod na odklad, dovolací súd nevydáva osobitné rozhodnutie o zamietnutí návrhu na povolenie odkladu vykonateľnosti, resp. právoplatnosti. Túto skutočnosť iba poznačí v súdnom spise.

12. Ak preto najvyšší súd vzhľadom na zamietnutie dovolania sťažovateľov nepovažoval za potrebné osobitne rozhodovať o takomto návrhu, nemožno tento procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považovať za ústavne neudržateľný, tak ako to tvrdia sťažovatelia (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 188/2022, IV. ÚS 578/2022). Napriek tomu je potrebné uviesť, že najvyšší súd sa o uvedenom spôsobe vysporiadania sa s návrhom sťažovateľov na odklad právoplatnosti mohol v napadnutom rozsudku zmieniť a svoj postup v tomto smere adekvátne vysvetliť. Hoci tak najvyšší súd neučinil, nejde podľa názoru ústavného súdu o také pochybenie z jeho strany, ktoré by dosahovalo ústavnoprávnu intenzitu. Túto námietku sťažovateľov preto vyhodnotil ako irelevantnú.

13. Ďalšia vada ústavnoprávneho rozmeru má podľa sťažovateľov spočívať v zmätočnom a svojvoľnom preformulovaní právnej otázky vymedzenej v ich dovolaní, ktorú najvyšší súd navyše svojvoľne podradil pod iný dôvod prípustnosti dovolania než ten, ktorý sťažovatelia označili. Sťažovatelia sú presvedčení, že najvyšší súd opomenul podstatu ich dovolacej argumentácie založenej na tvrdení, že konajúce súdy nesprávne právne posúdili otázku ich dobromyseľnosti pri nadobudnutí sporných nehnuteľností.

14. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (bodu 13) vyplýva, že najvyšší súd konštatoval príliš všeobecné vymedzenie právnej otázky sťažovateľmi, preto pristúpil k jej preformulovaniu na účely dovolacieho konania, pričom, akcentujúc špecifické okolnosti posudzovanej veci, dospel k záveru, že takáto dovolacia otázka ešte nebola v jeho rozhodovacej činnosti riešená. Dovolanie preto posudzoval ako prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP [evidentne omylom najvyšší súd uviedol dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, pozn.], keďže v zmysle záverov stanoviska sp. zn. 1 V Obdo 2/2020 sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania necítil byť viazaný dovolateľmi označeným dôvodom prípustnosti.

15. S cieľom posúdenia dôvodnosti uplatnených námietok sa ústavný súd oboznámil s obsahom vyžiadaného dovolania sťažovateľov, pričom musí prisvedčiť najvyššiemu súdu, že sťažovatelia dovoláciu otázku, ktorá mala byť podľa nich odvolacím súdom vyriešená nesprávne, nenaformulovali explicitne (v presnom znení), ale skutočne ju vymedzili vo veľmi všeobecnej rovine. Ak sťažovatelia namietali nesprávne posúdenie otázky ochrany vlastníckeho práva dobromyseľného nadobúdateľa a nesprávne uprednostnenie princípu ochrany pôvodného vlastníka pred princípom ochrany dobrej viery nadobúdateľa dôvodiac, že v čase uzavretia darovacej zmluvy s ich matkou spĺňali podmienku dobromyseľnosti, nemožno najvyššiemu súdu vytknúť, že pristúpil k úprave ich dovolacej otázky. Ani následné podradenie uvedenej otázky pod iný dôvod prípustnosti dovolania, ako žiadali sťažovatelia, nemožno považovať za porušenie ich práva na spravodlivé súdne konanie, keďže najvyšší súd sa neodmietol ich dovolaním zaoberať, ale usúdil, že nastolená právna otázka vychádzajúca z obsahu dovolania ešte nebola v jeho rozhodovacej činnosti zodpovedaná, a teda že nejde o odklon od už vyriešenej otázky tak, ako to tvrdili sťažovatelia. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania je ústavným súdom vnímaná primárne ako otázka interpretácie zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky

samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľov (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021). Záver najvyššieho súdu, že pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný konkrétne označenými dôvodmi prípustnosti dovolania, zodpovedá záverom prijatým veľkým senátom najvyššieho súdu a ústavný súd ho považuje za ústavne udržateľný (m. m. IV. ÚS 644/2021).

16. Na rozdiel od sťažovateľov ústavný súd nevidí v obsahu najvyšším súdom skoncipovanej dovolacej otázky (v znení uvedenom v bode 6.1. tohto uznesenia) ani opomenutie ich zásadnej dovolacej argumentácie, ktorú taktiež zopakovali v ústavnej sťažnosti a z ktorej vyplýva, že spornou činili otázku ich dobrej viery pri nadobudnutí vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Tvrdili, že v čase uzavretia darovacej zmluvy zo 14. septembra 2010 nemali vedomosť o prípadnom spochybňovaní vlastníctva ich matky, keďže spor o určenie platnosti kúpnej zmluvy bol právoplatne ukončený rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 146/2009 z 23. marca 2010 (následne zrušený nálezhom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2014 z 28. apríla 2014, pozn.) a vlastníctvo bolo ich matke potvrdené osvedčením o dedičstve z 13. septembra 2010.

17. Problematikou prelomenia zásady „*nemo plus iuris*“ sa ústavný súd podrobne zaoberal aj vo svojej novšej judikatúre (pozri napr. IV. ÚS 59/2021, IV. ÚS 431/2023), pričom považuje za potrebné pripomenúť, že na úrovni ústavnej súdnej praxe došlo v ostatnom období k ustáleniu na právnom názore o potrebe uprednostnenia ochrany pôvodného vlastníka s výnimkou tých prípadov, kde zákon výslovne vytvára právny rámec pre možnosť nadobudnutia vlastníctva od nevlastníka. Ústavný súd sa v otázke riešenia konfliktu princípu *nemo plus iuris* s princípom ochrany dobromyseľného nadobúdateľa prikláňa k uprednostneniu zákonom predpokladaných spôsobov nadobudnutia vlastníckeho práva, pričom uprednostnenie ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere úplne nezatrhuje, ale vzhľadom na zásadu právnej istoty aplikáciu tohto princípu pripúšťa iba vo veľmi obmedzenej miere (IV. ÚS 468/2023).

18. Po detailnom oboznámení sa s napadnutým rozsudkom ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa dôsledne venoval otázke dobromyseľnosti sťažovateľov v kontexte existencie možnosti prelomenia zásady „*nemo plus iuris*“ vyplývajúcej z ustanovení procesného práva, keďže sťažovatelia neboli účastníkmi konania prebiehajúceho sporu o určenie (ne)platnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi ich starým otcom a žalobcami (resp. ich právnym predchodcom). V zmysle záverov nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 65/2019, na ktoré odkázal aj veľký senát vo svojom stanovisku, totiž nemôžu byť tretími osobami už nadobudnuté práva a povinnosti po vydaní právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ovplyvnené tým, že toto pôvodné právoplatné a vykonateľné rozhodnutie bolo zrušené a v následnom konaní boli tieto pôvodné právne pomery autoritatívnym spôsobom usporiadané odlišne od pôvodného rozhodnutia. Uvedené znamená, že ani v situácii, ak po zrušení právoplatného rozhodnutia o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam rozhodne súd o tom, že vlastnícke právo v skutočnosti svedčí inej – než pôvodne určenej – osobe, nemôže dôjsť k zmene právneho postavenia ďalšieho nadobúdateľa nehnuteľností, ktoré nadobudol v čase pred právoplatným rozhodnutím (dovolacieho) súdu, a k strate jej vlastníckeho práva k nadobudnutým nehnuteľnostiam. Predmetný záver však nemusí platiť vtedy, ak nadobúdateľ už v čase uzavretia zmluvy vedel o prebiehajúcom dovolacom konaní (k tomu aj I. ÚS 259/2016).

19. Ústavnému súdu sa nejaví ako ústavne neakceptovateľný právny názor najvyššieho súdu, že v danom prípade nemožno uvažovať o dobromyseľnosti sťažovateľov, pretože stranami dlhotrvajúceho sporu o určenie platnosti kúpnej zmluvy z 29. júna 1994 bola ich matka (a predtým ich starý otec), pričom v čase uzavretia darovacej zmluvy, na základe ktorej sťažovateľa nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, ich matka už mala vedomosť o iniciovaní dovolacieho konania žalobcami (dovolenie podané 7. júna 2010). Uvedené je možné vyvodiť aj z toho, že v danom konaní sa matka sťažovateľov osobitne vyjadrovala k dovolaniu žalobcov. Vedomosť matky a sťažovateľov o prebiehajúcom dovolacom konaní (vedenom pod sp. zn. 4Cdo/230/2010) indikovala aj promptnosť ich konania, keďže darovaciu zmluvu uzavreli len jeden deň po vydaní osvedčenia o dedičstve (14. septembra 2010). Vzhľadom na blízky príbuzenský vzťah bolo preto možné podľa najvyššieho súdu od sťažovateľov vyžadovať, aby sa pri zachovaní požiadavky obvyklej miery obozretnosti aktívne zaujímali o priebeh súdneho konania. Zohľadnením všetkých (skutkových) aspektov prejednávanej veci ústavný súd zastáva názor, že spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s vyvážením kolidujúcich práv žalobcov ako pôvodných vlastníkov a sťažovateľov, ktorí o sebe tvrdia, že sú dobromyseľnými nadobúdateľmi sporných nehnuteľností, zodpovedá požiadavke materiálnej spravodlivosti. Sťažovatelia pritom okrem popretia ich vedomosti o dovolacom konaní v ústavnej sťažnosti ani netvrdia existenciu (iných) okolností, ktoré by boli spôsobilé vyvrátiť záver o absencii ich dobrej viery, pričom všeobecné súdy žiadne také okolnosti nevzhladli.

20. V posudzovanej veci sťažovateľov ústavný súd považuje za podstatné a rozhodujúce to, že najvyšší súd konzistentne v rámci dôvodov svojho rozsudku zotrval na potrebe uprednostnenia ochrany žalobcov ako skutočných vlastníkov sporných nehnuteľností pred ochranou dobrej viery sťažovateľov ako nadobúdateľov daných nehnuteľností. Preto uzatvára, že v danom prípade neidentifikoval taký zásah do práva sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie, ktorý by odôvodňoval uplatnenie jeho kasačnej právomoci. V tejto časti preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

21. Nad rámec uvedeného ústavný súd ako „*obiter dictum*“ uvádza, že nemohol prehliadnuť úvahy najvyššieho súdu týkajúce sa toho, čo tvorí jeho „ustálenú rozhodovaciu prax“ (body 12 a 14 napadnutého rozsudku). Tvrdenie, že rozhodnutia ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva nie sú v zmysle § 421 CSP „ustálenou rozhodovacou praxou“, čo znamená, že ich nie je potrebné zohľadňovať, ústavný súd považuje za hranicou ústavnej udržateľnosti, a to predovšetkým s poukazom na vlastnú judikatúru dovolacieho súdu, podľa ktorej „*Sprihliadnutím na čl. 3 základných princípov CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespadajú.*“ (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/129/2017 z 31. októbra 2017, uznesenie sp. zn. 7Cdo/272/2021 z 31. októbra 2023). Uvedené konštatovanie je navyše celkom zjavne nadbytočné, keďže, ako už bolo uvedené, najvyšší súd s prihliadnutím na obsah dovolacej argumentácie sťažovateľov posudzoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP,

keďže v ňom identifikoval právnu otázku, ktorá ešte v jeho praxi riešená nebola. Ani predmetné tvrdenie preto nevyvolalo potrebu kasačného zásahu ústavného súdu.

III.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

22. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľov o porušení tohto práva hmotnoprávneho charakteru je prepojená a odvíja sa od porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie dôjsť ani k porušeniu sťažovateľmi označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Aj túto časť ústavnej sťažnosti preto bolo potrebné odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. V závere ústavný súd dodáva, že ústavná sťažnosť obsahuje taktiež formálny nedostatok v podobe odkazu na ustanovenia v súčasnosti už zrušeného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Platným a účinným právnym predpisom upravujúcim konanie pred ústavným súdom je totiž počnúc 15. novembrom 2018 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov formulovanými v petite ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 21. augusta 2024

Miloš Maďar
predseda senátu